

K podmínkám poskytnutí služby *execution only*

Předpis	• zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů („ZPKT“) • vyhláška č. 303/2010 Sb., o podrobnější úpravě některých pravidel při poskytování investičních služeb („vyhláška“)
Ustanovení	• § 15k odst. 1 ZPKT • § 16 a § 24 vyhlášky

Otázka	<p>Obrátí-li se zákazník na banku s žádostí o zprostředkování úpisu státních dluhopisů na základě propagace banky (reklamní kampaň v médiích, nebo jen označení příslušných přepážek poutačem), lze na to navazující službu banky považovat za službu poskytnutou z podnětu zákazníka?</p>
--------	---

Odpověď	<p>O iniciativu zákazníka jde vždy, pokud zákazník žádá o investiční službu (určitý produkt), aniž k tomu byl předtím ze strany banky (obchodníka s cennými papíry) vyzván resp. aniž by mu byla taková služba nabízena jako pro něj osobně vhodná. Pokud banka veřejně inzeruje, že jejím prostřednictvím lze koupit určité cenné papíry, neznamená to samo o sobě, že by navazující služba byla poskytována z podnětu banky a ne zákazníka. Podstatná je právě individualizace kontaktu se zákazníkem.</p>
---------	--

(Pokud zákazník následně požádá o zprostředkování převodu či výplaty takového dluhopisu, půjde prakticky vždy o službu z podnětu zákazníka.)

I. Význam rozlišování, z čí iniciativy je služba poskytnuta

V případě poskytování investičních služeb je obecně nutné provádět tzv. testování zákazníků, tj. zjišťování a vyhodnocení informací nutných pro posouzení přiměřenosti nebo vhodnosti investice pro daného zákazníka.

V případě investiční služby přijímání a předávání pokynů a provádění pokynů, případně souvisejících doplňkových služeb, se jedná o test přiměřenosti podle § 15i ZPKT. Platí ale, že banka není povinna test přiměřenosti provádět, pokud

- (i) jde o jednoduchý nástroj (včetně dluhopisů, státních i jiných),
- (ii) služba je prováděna z podnětu zákazníka a
- (iii) zákazník byl na tento postup upozorněn¹,

Služby poskytované v rámci této výjimky se označují jako *execution only*.

Jednou z klíčových podmínek uplatnění uvedené výjimky tedy je, že požadovaná investiční služba je poskytována z podnětu zákazníka.

II. Východiska pro posouzení „iniciativy zákazníka“

ZPKT ani další předpisy neupřesňují, kdy lze hovořit o iniciativě zákazníka. Jazykový výklad přitom nevede k jednoznačnému výsledku – na jednu stranu je možné hovořit o iniciativě zákazníka vždy, když předkládá bance návrh, na druhou stranu může být každé jednání založené na propagaci banky (nebo i třetí osoby) považováno za iniciované osobou odlišnou od zákazníka.

Vodítkem však je bod 30 preambule směrnice č. 2004/39/ES („MiFID“), který upřesňuje, že služba je poskytována z podnětu zákazníka v zásadě vždy, ledaže ji

¹ Upozornění by mělo být sděleno s dostatečným časovým předstihem. Dostatečný čas na zvážení informace může v případě velmi jednoduchých nástrojů a služeb dosahovat i jen několika minut nebo méně. (Zákon hovoří o upozornění ve „stanovené lhůtě“. Prováděcí vyhláška lhůtu nestanoví – § 24 vyhlášky sice odkazuje na odpovídající zmocnění, ale stanovení lhůty podle § 15k ZPKT v něm chybí –, ale analogicky jiným tam uvedeným lhůtám a také z povahy věci lze dovodit, že se uplatní právě „dostatečný časový předstih“).

zákazník vyžaduje na základě sdělení, které je na něj ze strany poskytovatele služby osobně zaměřeno (*in response to a personalised communication*) a „které obsahuje výzvu nebo se jej snaží ovlivnit v souvislosti s určitým finančním nástrojem nebo určitou transakcí.“ Naopak reakce na sdělení propagující nebo nabízející finanční nástroje obecně, vůči veřejnosti nebo širší skupině osob, se považuje za podnět zákazníka.

Otázky a odpovědi Evropské komise k MiFID (ID 237)² potvrzují, že i investiční služba poskytnutá osobně na přepážce banky může proběhnout v režimu *execution only*, pokud zákazník není ke koupi určitého produktu osobně vybízen.

III. Další povinnosti

Splnění výše uvedených podmínek a povinností by měla banka umět doložit. Obsah komunikace se zákazníkem je banka podle § 16 písm. b) a c) vyhlášky povinna zaznamenat a uchovat a měla by být též schopna prokázat, že příslušní pracovníci byli ohledně postupu ve vztahu k zákazníkům poučeni a že nejsou k aktivnímu nabízení služby motivováni např. nevhodně nastaveným systémem odměňování.

Execution only služba také nezbavuje banku ostatních povinností při jednání se zákazníky, včetně povinnosti upozornit zákazníka s dostatečným časovým předstihem na rizika podle § 15d ZPKT. U velmi jednoduchého nástroje typu státního dluhopisu denominovaného v českých korunách však stačí zcela základní upozornění.

Význam odpovědi pro její adresáty Tato odpověď vyjadřuje názor pracovníků České národní banky. Soud a případně i bankovní rada České národní banky mohou zaujmout odlišný názor. Postup v souladu s odpovědí však bude Česká národní banka při výkonu dohledu nad finančním trhem považovat v mezích odpovědi a jejích východisek za postup v souladu s právními předpisy, ledaže z okolností vyplyne neaplikovatelnost odpovědi na daný případ.

Kontaktní osoba: Zoltán Gyalog; Zoltan.Gyalog@cnb.cz
Datum: 4. 7. 2011

² <http://ec.europa.eu/yqol/index.cfm?fuseaction=question.show&questionId=237>